

Til

19. april 2018

Undervisningsministeriet

Børne- og Socialministeriet

**Bemærkninger til regeringsudspillet "*Ét Danmark uden parallelsamfund*" pkt. 4,
*En god start på livet for alle børn og unge***

Rådet for Etniske Minoriteter vil indledningsvist bemærke, at vi bifalder, at der tages fat på at løse problemerne i de udsatte boligområder. Der har længe været Rådets anbefaling, at man greb til boligpolitiske løsninger på integrationsproblematikkerne. Det er afgørende for integrationen, at man som etnisk minoritet møder etnisk danskere i sin hverdag og derved på en naturlig måde møder og får kendskab til den danske kultur og samfundets spilleregler. Boligområderne er i dette henseende vigtige, fordi man ved at regulere på boligpolitikken rent faktisk kan medvirke til at det sker ved at tiltrække flere etniske danskere til de pågældende boligområder.

Så langt hen ad vejen er Rådet enige i nødvendigheden af de fremlagte udspil til regelændringer på området. Vi mener dog, at mantraet om at straffe sig til bedre integration, som går igen flere steder i udspillet, er forfejlet. Beboerne i de udsatte boligområder skal løftes, og ikke straffes. Hvis man virkelig ønsker at forbedre forholdene i de udsatte boligområder, skal der andre og mere langsigtede løsninger på banen med fokus på både sprog, uddannelse og bedre tilknytning til arbejdsmarkedet. Målet skal være blandede daginstitutioner, skoler og boligområder, der afspejler befolkningssammensætningen i resten af samfundet.

Vi er i Rådet bekymrede for, at de metoder, man foreslår i regeringsudspillet, vil virke direkte kontraproduktive. Man kommer til at medvirke til at stemple områderne endnu mere. De særlige regler, straffe og indsatser for netop de områder, øger stigmatiseringen og tilskynder ikke ressourcestærke at flytte derhen. Det bibeholder "dem" og "os" - og skaber netop et parallelsamfund. Således er det ironisk, at man i forsøget på at fjerne, hvad man kalder parallelsamfund skaber et juridisk parallelsamfund, hvor særlige og strammere regler, gælder på en helt række områder.

Indsatsen i forhold til børn, unge og forældre er præget af tre logikker.

- 1) Man vil have børnene væk fra forældrene, området og hinanden
- 2) Man vil tvinge og straffe sig til resultater
- 3) Man har en problematisk tiltro til at institutionerne, test og sprogstimulering kan løse problemerne, og overser betydningen af indholdet og kvaliteten af disse institutioner, test og sprogstimulering.

Ad 1)

Rådet bifalder indsatsen for at modarbejde segregering af børn, men mener, at det sender forkerte signaler til forældrene og er diskriminerende overfor etniske minoriteter og andre socialt marginaliserede borgere, at det kun er i forhold til dem, at staten kræver en opdragelsesrolle i forhold til de små børn. Det kommunikerer at fattige forældre og minoritetsdanskernes forældres indflydelse over en kam er dårlig og at man ikke tiltror dem ansvaret for deres børns opdragelse.

Rådet mener principielt, at hvis man vil indføre obligatoriske børneinstitutioner skal man være parat til at lade det gælde for alle. Dog ser vi helst at Danmark var et samfund, hvor det at overlade børnene til offentlig pasning og opdragelse ikke er tvungen, men et valg man tager fordi det giver mening. Hvis man ønsker forældrenes samarbejde og tillid, som er et helt afgørende element i samarbejdet mellem pædagoger og hjem, er dette også den eneste pædagogisk farbare vej. Det vil ikke nå alle 100 %, men vi mener, at man her kan lade sig inspirere af Integrationshuset Kringlebakkens gode erfaringer med deres integrationsvuggestue, hvor mødre og børn introduceres til institutionslivet i Danmark. For mange forældre, der ikke ønsker at sende deres barn i vuggestue, gælder det, at de ikke har tillid til institutionerne, og den opdragelse børnene får der, fordi de ikke ved, hvad der foregår. I Kringlebakken får mødrene dertil undervisning i eksempelvis dansk, mens børnene bliver passet. Deres erfaring er, at 77 % af de børn, der har været i integrationsvuggestue, kommer videre i almindelige daginstitutioner. Samtidig kommer 59 % af kvinderne fra deres kursusgrupper videre på sprogskole, videregående uddannelse eller i beskæftigelse. Det samme koncept har også succes i Canada. Lange indkørselsperioder, hvor forældrene er til stede i vuggestuen og halvtidspladser kan også bidrage til at skabe mere interesse og tillid blandt forældrene.

Vi finder det dertil bekymrende, at mange institutioner i de udsatte boligområder vil lukke pga. reglen om max. antal børn fra området og reglen om at børn fra andre områder ikke må anvises til institutionerne i de udsatte områder. Hvis det sker, risikerer man, at en del af det, der giver området liv og trafik ind og ud af området og som trækker folk til udefra, forsvinder. Områderne bliver i endnu højere grad tømte for positivt liv og aktiviteter. Rådet anbefaler derfor, at man opretholder institutionerne og i stedet gør dem stærkt attraktive gennem øgede ressourcer og bedre normeringer og et stærkt pædagogisk miljø (se punkt 3)

Ad. 2)

Rådet ser ikke en løsning i at straffe og tvinge, når det handler om børns opdragelse og uddannelse. Vi mener, at vi må holde fast i, at børn først og fremmest tilhører forældrene, og at vi ikke ønsker et samfund, hvor staten i stadig større grad overtager dette ansvar for en del af befolkningen, fordi de er fattige, socialt marginaliseret og af anden etnisk oprindelse. Selvom man kan forsvare det med ønsket om at hjælpe børnene, er det en problematisk vej at gå, og bør kun gælde for den allersvageste gruppe, hvor barnets tarv er i fare.

Dertil er vores erfaring, at mange etniske minoritetsforældre gerne vil have deres børn i institution og ønsker, at de skal lære dansk og have de bedste muligheder. Her kan retorikken og reglerne omkring tvang og straf underminere disse gode viljer og få forældre til at opleve, at man fra det danske samfunds side har mistillid til deres intentioner og forældreevner. Det kan være stærkt kontraproduktivt for integrationen. Samtidigt risikerer straf at ramme børnene og de forældre, som gerne vil, men ikke kan det der kræves. Her et par eksempler:

- F.eks. vil bortfald af børnechecken, hvis forældre ikke lader deres børn indskrives i institution, skade barnet yderligere, idet familien bliver fattigere.
- Sanktioner mod skoler der præsterer dårligt, medfører at etniske minoritetsbørn i endnu højere grad bliver en slags paria, som ingen skoler vil have.
- Når forældre tvinges til at sætte deres børn i heldagsinstitutioner kan det ødelægge tilliden og det gode samarbejde mellem forældre og personale.

-

- Krav til forældre om, at de skal sprogstimulere deres børn, risikerer at virke mistænkeliggørende og demotiverende på forældrene, i stedet for stimulerende. Samtidigt er der netop en lang række forældre, som ikke kan dansk godt nok til, at de kan stimulere deres børn tilstrækkeligt på dette sprog. De vil, trods deres gode vilje og ønsker, blive trukket i børnechecken og dermed være stillet endnu dårligere i forhold til forældrerolle. Rådet undrer sig dertil over, hvorledes man vil identificere og afgøre om forældrene ikke udfører denne sprogstimulering. Hvis det er på baggrund af test af børnenes evner, vil det være dybt problematisk også juridisk set, da dette ikke vil være et stærkt nok grundlag til at bevise om forældrene ikke taler og øver dansk derhjemme nok og derfor skal skæres i en ydelse, de ellers har ret til.

Ad 3)

Indsatserne bærer generelt præg af en tro på, at institutioner, test, sprogstimulering og blandede børnegrupper automatisk er godt og vil skabe den integration, man ønsker.

Rådet savner her forslag, der går på indholdet og kvaliteten af disse tiltag.

Megen forskning viser, at det er problematisk at tro, at kontakt og spredning skaber integration eller social mobilitet af sig selv: altså at børnene vil integreres og opleve social mobilitet, hvis blot de kommer i majoritetens institutioner, skoler, får sprogundervisning og møder majoritetsbørn.

Studierne viser i stedet, at det er helt afgørende, hvad der foregår i disse institutioner - altså indholdet: hvordan man arbejder pædagogisk med børnene, hvor meget tid der er til omsorg og samtale, hvordan sprogundervisningen håndteres, hvordan relationer er ml. lærere og elever, hvorvidt nogle børn privilegeres i undervisningen, hvorvidt de etniske minoritetsbørn oplever ligebehandling eller forskelsbehandles og mister motivationen for at lære.

Selvom disse elementer er svære at lovgive om, er det vigtigt at man fra politisk side ved, at selvom strukturerne skal være i orden, er det indsatser på det pædagogiske niveau, der gør forskellen. Hvis man ikke har blik for dette, risikerer man at bidrage til problemerne.

Lad os give tre eksempler:

- Man ønsker, at alle børn skal i institution fra de er 1 år for at styrke deres kognitive, sociale og emotionelle kompetencer og sprogudvikling. Men vuggestuer og børnehaver er over en årrække blevet beskåret så meget, at normeringerne er blevet så dårlige, at man ikke kan forvente den stimulering af børnene længere. Man risikerer, at barnet får mindre voksenkontakt og omsorg i institutionen end i hjemmet, og at pædagogerne ikke har tid til at stimulere børnene sprogligt, på den måde man forestiller sig fra politisk side. Hvis man ønsker at vuggestuer og børnehaver skal bære den integrationsopgave som politikerne giver dem, skal man booste dem med ressourcer, en langt bedre normering og pædagogisk efteruddannelse i fht. sprogstimulering, så de rent faktisk kan støtte børnenes udvikling på substantiel vis. Hvis man gør det og ofrer de ekstra ressourcer på institutionerne - og skolerne - så de kan arbejde intensivt med de børn, der er i fare for ikke at have samme muligheder som andre børn i Danmark, kan man til gengæld gøre en værdifuld indsats, som vil spare samfundet for ressourcer i det lange løb.
- Sprogprøver og sprogstimulering skal sikre, at børn der har mangelfuldt dansk ikke går videre til 1. klasse. Rådet er enig i, at der skal gøres et intensivt arbejde i de små klasser for, at styrke de etniske minoritetsbørn fagligt og sprogligt, så de ikke falder bagud allerede på dette tidspunkt. Samtidigt skal man gøre et stort pædagogisk arbejde for, at de oplever, at de er fagligt og personligt kompetente til at gå i skole, da erfaringen viser at en positiv selvforståelse omkring egen evner som elev er afgørende for børns motivation og læring. Vi er derfor enige i, at der skal gøres en indsats, men er uenig i midlerne. I regeringens forslag bliver sprogprøverne fremstillet som en objektiv sandhedssiger, men sprogforskere kritiserer de prøver, der bliver brugt i dag, da de slet ikke vurderer børnenes funktionelle sprog. De tester på ordforråd og meget specifik dansk kulturel viden. Dette behøver ikke at sige noget om, hvor godt børnenes sprog fungerer i praksis. Hvis man giver sprogprøverne så meget magt - at de tager og giver børnenes ret til at starte i 1. klasse og følge deres kammerater - så skal de være super gode og gennemtestede. Bedst af alt, skulle man uddanne pædagoger og lærere i de små klasser og opskrive normeringen, så de kan arbejde sprogpædagogisk intensivt med børnene, på en måde, så de sikres at komme videre til næste klasse uden at teste dem. Dette især fordi testene risikerer at give børn demotiverende oplevelser af nederlag, hvis de ikke består testene.

Samtidig retter megen sprogstimulering sig mod "teaching to the test" og er på samme måde stærkt kritiseret for ikke at forbedre børnenes funktionelle sprog, men kun være fokuseret på ordforråd. En dårlig test skaber derfor dårlig sprogstimulering.

- I indsatsen omkring institutionerne og gymnasierne bliver spredning opfattet som et tryllemiddel. Man glemmer at se på vigtigheden af indholdet i de sammenhænge, hvor børn og unge skal mødes, samtidigt med at man risikerer at stigmatisere etniske minoritets elever over én kam, på trods af at de udgør en meget divers gruppe, der lever meget forskellige ungdomsliv. Det er en positiv udvikling, at så mange minoritetsunge kommer i gymnasiet og det er ikke underligt, at de ligesom alle andre unge, søger sammen med unge, der minder om dem selv. Problemet er derfor heller ikke kun etniske minoritets elever, der klumper sig, men også etniske majoritets elever, som ikke ønsker at gå i gymnasium med en stor andel etniske minoritets elever. På de gymnasier, der ikke søges af særlig mange elever med etniske minoritetsbaggrund, bør man derfor også gøre noget for at tiltrække dem og arbejde med de etniske majoritets elevers inklusion af minoritets eleverne. Selvom Rådet er imod segregering af børn og unge i skoler og gymnasier, mener vi, at ændringerne skal ske gennem boligpolitik og at man kun skal sprede, når skoler fungerer dårligt. Vi ser mange skoler, med en majoritet af etniske minoritets elever, som fungerer virkeligt godt og som over årene netop har udviklet særlige kompetencer og gode inkluderende miljøer for disse elever. Det vil være ærgerligt at kaste alt det overbords, fordi man tror at spredning er det vigtigste parameter for god integration.

Med venlig hilsen

Yasar Cakmak

Formand for Rådet for Etniske Minoriteter